

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *Amiről a régi csontok beszélnek*

Forrás:

Uj Nemzedék

Bn

(Hely)

1942 okt. 12.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

614.61

Hely

Idő

"1942"

Személy

AMIRŐL A RÉGI CSONTOK

BESZÉLNEK...

A városrendezéssel kapcsolatban egyre több régi ház került az utóbbi időben csákány alá, hogy helyet adjon Budapest legrégibb utcáiban is a modern bérházaknak. Csaknem minden építkezés megkezdésekor emberi csontokat vetett fel a csákány. Ilyenkor a földmunkát végző munkások elbeszélései nyomán a környék lakossága körében elindult a találgatás, hogy ugyan mit üzennek ezek a napvilágra került emberi csontok. Az egyszerű emberek képzelete, különösen mikor a vármegyeháza környékén bukkant elő a csontlelet, régi idők betyártörténeteit idézte, mások élénk színekkel egyéb magyarázatot igyekeztek keresni a leletekre. Pedig a magyarázat fölötté egyszerű. Várady Antal írja „Az egykori Budapesten” című munkájában: „Aerre jársz-kelsz a főváros utcáin, terein, lábad címült századok halottainak porát tepossa. Se szeri, se száma azoknak a temetőknek, melyek a főváros területén elszórva a feledésnek adták át.”

A városházán pontos kimutatást vezetnek a régi temetők he-

lyéről. Ebből a kimutatásból mindenki megtudhatja, hogy Budapesten bármerre járunk, valóban régi temetők felett vezet az utunk. A pesti oldalon temetőkertek öveztek a templomokat, közülük — a városházi kimutatás szerint, — legnagyobb a belvárosi temető volt, amely a plébániatemplomtól északra terült el s a piaristák palotájának helyét is magában foglalta. Nagy temetőkert terült el a Szent Ferencrendiek belvárosi temploma körül, amely nem csupán a mostani ferenciek bazárja, hanem az Egyetemi Könyvtár helyét is elfoglalta. A jelenlegi főposta helyén volt a szerviták temetőkertje, de temetőkert övezte az Egyetemi templomot és a Váci-utcai Angolkisasszonyok templomát is.

Külön temető a pestises halottaknak

A Királyi Pál-utca, Bástya-utca, Ső-utca és a Fővám-tér között volt a pestistemető. Temető volt a mai Központi Városcsarnok is és temető fogta körül a görög-macedon-oláh temp-

lomot is. A Veres Pálné-utca és Szerb-utca sarkán a görögkeleti szerb templom temetőkertje ma is látható. A Váci-kapu előtti temető a mostani Vörösmarty-tértől a Deák-Ferenc-térig terjedt. A Kecskeméti-kapu előtti temető magában foglalta a mai Kálvária-tér egy részét, a református templom területét, továbbá a Lónyay-utcát az Erkel-utcáig.

Török temető volt a központi városháza Kammermayer- és Városház-utcai sarkán, itt különben mecset is állt. Ugyancsak törökök temetkeztek az Erzsébet-tér és Ferenc József-tér közötti temetőben. A Szabadság-tér északi oldalán terült el a lipótvárosi temető. A zsidó temető a mai Ferdinánd-hid tájékán volt. Ha tovább megyünk, a Váci-ut, Lehel-utca és Taksony-utca között megtaláljuk a régi temető nyomait és mellette az új zsidó temetőt. A Kálvária-téren, az Örmövénygy-utca és Körös-utca között, a Józsefvárosban a mostani teherpályaudvar helyén, a Ferencvárosban a Mester-utca, Gyep-utca és Haller-utca között szintén temető volt, s görögkeleti temető nyomait találjuk a Végőhid-utca és Simonyi-utca táján. A kőbányai régi temető területe a Szapáry-utca, Simor-utca és Villám-utca között terült el. A háborús idők emlékéül őrzik az elfelejtett katonai temetők, ilyen temető volt a mostani

Városháza mellett, a Szent István-városban, a Váci-uton, a Józsefvárosban és Kőbányán.

Beszámol a városházi kimutatás a budai temetőkéről is. A várbeli templomok körüli temetőkertek közül a Koronázó Főtemplomnak volt a legnagyobb temetőkertje. A tabáni plébánia-templom melletti temetőt Mária Terézia rendeletére megszüntették és a mai Szent Gellert-szálló táján nyitottak új temetőkertet, ennek megtelése után a Csend-utca, Avar-utca, Csörz-utca között, később a Németvölgyben létesült temető. A tabáni görögkeleti temető a Kereszt-téren volt. A Krisztinavárosi templomnak nem volt külön temetőkertje. A török uralom idején a keresztény temetők részben a Krisztinaváros területén, részben pedig a Budai Tornaegylet sporttelepének azon a részén terültek el, ahol most a Krisztina-körút fut, továbbá az Anna-udvar és a Városmajor egy része fekszik. A Déli-vasuti pályaudvar helyén, továbbá a Naphegynek a krisztinavárosi templom felé lejtősödő részén szintén temető volt. Ugyancsak a Déli-vasuti pályaudvar helyén állott a török uralom után az első katonai temető.

A Vizivárosban a Görgey Arthur-utca, Margit-körút, Erőd-utca és Kapás-utca területén sétálva, szintén régi temetők fölött

járunk. Az 1739—1740 évben kitört pestisjárvány áldozatait ide temették s azóta ezt pestistemetőnek is nevezték. A Medve-utcai polgári fiúiskola épülete alatt szintén temető van, a későbbi vizivárosi temetőt a mai Budakeszi-ut és az Uj Szent János-kórház között találjuk. A Margit-köruti szent ferencrendi templom kertje szintén temető volt egykor s külön katonai temetőről beszélnek a leletek a Budakeszi-uton. A budai zsidók a mostani Krisztina-tér tájékán temetkeztek, s volt temetők a Kelety Károly-utca, Bimbó-utca és Tudor-utca környékén is.

Obudán a legrégibb temető nyomait a Lajos-utca mentén találták, ezt követte a Kórház-utcai temető. A reformátusok a Majláth- és Raktár-utca, az evangélikusok a Majláth- és László-utca sarkán lévő területeken temetkeztek. Keresztény és zsidó temetők voltak a Zöldmáli-dűlőben, a Mátyshegyen, a Táborhegyen, illetve a kiscelli domboldalon is.

A fővárosnak jelenleg a Kerespesi-uton. Rákoskeresztúron, Farkasréten és Obudán van temetője. Rákoskeresztúron és Farkasréten katonatemető is van és a legtöbb helyen a keresztény temetők mellett zsidó temetők húzódnak meg...